

Handläggning av korttidskontrakt

Riktlinjer

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarig processägare	Styrdokumentnummer
SN 2022/0129	2023-12-11	Socialnämnden	Avdelningschef vuxenavdelningen	DK 2023:27

Dokumentets syfte

Riktlinjer är en politiskt beslutad vägledning som anger ramarna för handlingsutrymmet gällande det specifika området som riktlinjerna gäller.

Dokumentet gäller för

Riktlinjer ”*Riktlinjer för handläggning av korttidskontrakt*” gäller handläggning av ärenden gällande genomgångslägenheter för nyanlända som anvisats till kommunen enligt bostättningslagen samt insats träningslägenhet och bostad först.

Innehåll

Inledning	3
Målgrupp	3
Socialnämndens ansvar	3
Konsekvenser för barn	4
Definitioner avseende bostadstyper	4
Genomgångsbostad nyanlända	4
Genomgångsbostad våld i nära relation	4
Träningslägenhet	4
Bostad först	5
Myndighetsutövning	5
Boende enligt boställningslagen	5
Rätten till bistånd i form av boende enligt 4 kap. 1 § SoL	6
Handläggning av ärenden om bistånd till bostad enligt 4 kap. 1 § SoL	6
Rätten till bistånd i form av boende enligt 4 kap. 2 § SoL	7
Handläggning av ärenden om bistånd till boende enligt 4 kap. 2 § SoL	8
Prioriterade målgrupper	8
Hyresavtalet och hyresrättslig vägledning	10
Korttidskontraktet	10

Inledning

Riktlinjerna är en vägledning i handläggningen gällande korttidskontrakt för socialnämnden i Danderyds kommun. Riktlinjen har tre huvudsyften:

1. Ge en generell beskrivning av socialnämndens verksamhet gällande handläggning av korttidskontrakt.
2. Vara en vägledning i handläggningen för socialsekreterarna.
3. Bidra till enhetliga bedömningsgrunder för att garantera likställighet och rättssäkerhet för de sökande och en god kvalitet i verksamheten.

Med dessa riktlinjer som utgångspunkt ska kommunens medarbetare arbeta för att motverka hemlöshet samt hjälpa den enskilde att upprätthålla en stabil boendesituation.

Dessa riktlinjer baseras huvudsakligen på 4 kap. 1 § och 4 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453), nedan kallad SoL, i ärenden om rätten till bistånd i form av bostad samt lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, nedan kallad bosättningslagen.

Utöver riktlinjer finns annan aktuell lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd som har relevans för handläggning av ärenden som rör nyanlända. Socialförvaltningen har tillgång till rutiner som ger detaljerad beskrivning av arbetsgången i olika ärendeprocesser. Stöd och information med juridisk kompetens inom området finns på juridisk databas. Där finns också domar, lagkommentarer och analyser vilket möjliggör en fördjupning i lagstiftningen.

I socialnämndens delegationsordning beskrivs vem som är beslutsdelegat i de olika myndighetsbesluten.

Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande följas upp, utvecklas och säkras.

Målgrupp

Målgruppen för dessa riktlinjer är vuxna ensamstående samt barnfamiljer som är aktuella på socialförvaltningen.

Socialnämndens ansvar

Det finns inte stöd i socialtjänstlagen för att det skulle vara socialtjänstens skyldighet att tillgodose behovet av bostad i allmänhet, utan det är i första hand den enskildes eget ansvar att ordna en bostad. I vissa situationer kan en kommun ändå vara skyldig att hjälpa till med att ordna med en bostad, till exempel när en person är helt bostadslös och har speciella svårigheter att på egen hand få en bostad som uppfyller kraven för skälig levnadsnivå.

I de fall då det finns skäl för det kan socialnämnden bevilja bistånd utöver nämndens lagstadgade skyldighet. Det kan till exempel vara i förebyggande syfte för att motverka hemlöshet.

För några grupper har socialnämnden ett särskilt ansvar att tillhandahålla boenden. Det handlar om vissa äldre personer, personer med funktionsnedsättning samt vissa nyanlända som har fått uppehållstillstånd. De två förstnämnda grupperna behandlas dock inte i dessa riktlinjer.

Danderyds kommun omfattas av den så kallade bosättningslagen (2016:38) och är skyldig att efter anvisning ta emot nyanlända för bosättning i kommunen. Det gäller de som varit registrerade och vistats vid Migrationsverkets anläggningsboenden och så kallade kvotflyktingar. Mottagande av nyanlända regleras i ett kommunfördelningstal som fastställs årligen och omfattar rikets alla kommuner.

Konsekvenser för barn

Socialnämnden ska bland annat verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden. I alla ärenden där barn förekommer behöver nämnden ha ett barnperspektiv och ta hänsyn till hur barnets hälsa och utveckling kan påverkas som en konsekvens av familjens boendeförhållanden. Barnfamiljer är en prioriterad målgrupp och med hänsyn till barnets bästa samt barnkonventionen behöver en riskbedömning göras i samband med beslut som rör barnfamiljer.

Definitioner avseende bostadstyper

Genomgångsbostad nyanlända

Genomgångsbostad är en tillfällig bostad som erbjuds under två år för nyanlända som kommunen mottagit enligt lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Vid särskilda fall kan den enskilde även beviljas en genomgångsbostad enligt 4 kap. 2 § SoL.

Genomgångsbostad våld i nära relation

Genomgångslägenhet är en tillfällig bostad som erbjuds för personer inom målgrupp Våld i nära relation, både med och utan barn. Både våldsutövare och våldsutsatta.

Träningslägenhet

Träningslägenhet är en form av stödboende där fokus ligger på att kunna klara sin all dagliga livsföring (ADL) både i och utanför boendet. Personer som kan omfattas av denna insats är personer med långvarigt missbruk, psykisk ohälsa, och/ eller allvarlig social problematik och som är i behov av stöd från socialtjänsten för att klara av ett eget boende och ha en fungerande vardag. Boende i träningslägenhet är en förberedelse inför ett boende på den ordinarie bostadsmarknaden. En träningslägenhet kan inte beviljas utan andra insatser från socialtjänsten. Enbart bostadslöshet är inte skäl för att bevilja insatsen träningslägenhet.

Målet är att personen ska träna på att bo och klara av sin vardag. Detta ska ske med hjälp av socialförvaltningens beviljade stödinsatser.

Under boendetiden utvärderas insatserna så att den enskilde efter insatsen ska klara av ett boende på den ordinarie bostadsmarknaden med mer eller mindre fortsatt stöd från socialförvaltningen.

För att kunna beviljas insats träningslägenhet måste den enskilde vara aktuell på någon avdelning hos socialförvaltningen. I utredningen ska det specificeras vilka insatser som den enskilda kommer att ha för att klara av att bo i träningslägenheten samt planeringen för hur den enskilda ska kunna uppnå målet att kunna bo på den ordinarie bostadsmarknaden när boendetiden är slut

För att beviljas bistånd i form av boende ställer socialnämnden följande krav

- den enskilde vid inflyttning förmodas klara av ett eget boende såsom inbetalning av hyra, skötsel av lägenhet samt visa hänsyn till grannar och omgivning med hjälp av socialtjänstens insatser
- den enskilde följer den upprättade planeringen med socialnämnden som framgår av den genomförandeplan som den enskilde och handläggaren kommer överens om.

Förutsättningar för att nytt bistånd till bostad ska beviljas efter att ett tidsbegränsat beslut om bistånd gått ut är att den enskilde följt den planering som framgår i genomförandeplanen samt att behov av insatser kvarstår.

Bostad först

Bostad först är en boendeform där personer med pågående missbruk och psykisk ohälsa erbjuds en lägenhet, till skillnad från träningslägenhet där pågående missbruk inte tillåts. Grundtanken med Bostad först är att med ett tryggt boende kan människor själva ta makten över sina liv utan att upphöra med sitt missbruk. Den boende ska under kontraktstiden aktivt söka andra boendelösningar.

Myndighetsutövning

Boende enligt bosättningslagen

Danderyds kommun lyder under Lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning och är skyldig att efter anvisning från Migrationsverket ta emot nyanlända för bosättning i kommunen. Det gäller de som varit registrerade och vistats vid Migrationsverkets anläggningsboenden och så kallade kvotflyktingar. Mottagande av nyanlända regleras i ett kommunfördelningstal som fastställs årligen och omfattar rikets alla kommuner.

Nyanlända personer som anvisas till Danderyds kommun erbjuds boende i korttidskontrakt i form av genomgångslägenhet. En genomgångslägenhet enligt bostättningslagen erbjuds under två år i avvaktan på att hyresgästen hittar en egen bostad. Barnfamiljer kan efter boendetiden ansöka om bistånd till bostad enligt 4 kap. 2 § SoL i ytterligare två år.

Rätten till bistånd i form av boende enligt 4 kap. 1 § SoL

Det finns inte stöd i socialtjänstlagen för att det skulle vara socialtjänstens skyldighet att tillgodose behovet av bostad i allmänhet, utan det är i första hand den enskildes eget ansvar att ordna en bostad. I vissa situationer kan en kommun ändå vara skyldig att hjälpa till med att ordna en bostad, till exempel när en person är helt bostadslös och har speciella svårigheter att på egen hand få en bostad som uppfyller kraven på skälig levnadsnivå

Lagrummets ordalydelse och innebörd

4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL, 2001:453) lyder i tillämpliga delar enligt följande.

”Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

...

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå.”

4 kap. 1 § SoL är biståndets kärnbestämmelse som också ska tillämpas när en person ansöker om att av socialnämnden få en bostad.

Det betyder att en sådan ansökan måste bedömas enligt tre kriterier

1. Det måste finnas ett behov av en bostad.
2. Behovet ska den enskilde inte kunna tillgodose själv, och det ska inte kunna tillgodoses på något annat sätt. Bistånd enligt socialtjänstlagen är det yttersta skyddsnätet som först aktualiseras när alla andra legitima möjligheter att få det sökta stödet är uttömda.
3. Behovet ska vara ett behov som behöver tillgodoses för att den enskilde ska nå upp till en skälig levnadsnivå. Skälig levnadsnivå är ett juridiskt begrepp som i mångt och mycket är uttolkat genom rättspraxis.

Handläggning av ärenden om bistånd till bostad enligt 4 kap. 1 § SoL

Lämplighet

Biståndet måste vara lämpligt för att kunna tillgodose ett behov.

En förutsättning för att bistånd till boende ska kunna beviljas är att den enskilde kan klara av ett sådant boende. Att den enskilde kan behöva vissa andra insatser, i form av hemtjänst med mera, är inte något hinder för att

bevilja denna insats. Om en enskilds förhållanden visar att hen, även med vissa andra insatser, inte skulle klara ett sådant boende, kan inte bistånd beviljas.

Tillämpliga rekvisit

Handläggare ska i enlighet med rättspraxis pröva om den enskilde är

1. helt bostadslös, och
2. har speciella svårigheter att själv anskaffa en bostad

Handläggaren gör en helhetsbedömning i det enskilda fallet.

Helt bostadslös – utredning

- Redovisning över aktuella boendeförhållanden
- Ett akutboende som givits som nödbostad innebär inte att personen inte längre kan betraktas som helt bostadslös.
- Utredning av den enskildes ekonomiska situation och möjligheten för denne att boka in sig på ett hotell eller liknande boendelösning.
- Utredning om den enskilde kan tillgodose behovet av bostad genom familj- eller nätverk.

Speciella svårigheter – utredning

Handläggaren behöver få ta del av

- En redovisning över sökta bostäder för att komma fram till att möjligheterna att på egen hand ordna med en bostad är uttömda

Det kan krävas att bostäder inom pendlingsavstånd sökes.

- Bevisning som styrker förhållanden som den enskilde åberopar som gör att den inte själv har en förmåga att faktiskt fullgöra sökprocessen för att få ett boende, till exempel läkarintyg, psykologintyg
- Uppgifter om hur personen försörjer sig, den ekonomiska situationen, uppgifter om skulder
- Uppgifter om var den sover, var den vistas/bor
- Uppgifter om nätverket, om vilka som skulle kunna vara behjälpliga att ordna med en bostad

Rätten till bistånd i form av boende enligt 4 kap. 2 § SoL

Lagrummets ordalydelse och innebörd

4 kap. 2 § SoL lyder enligt följande.

”Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det.”

Syftet med 4 kap. 2 § SoL är att ge socialnämnden en kommunalrättslig befogenhet att gynna enskilda genom hjälp- och stödinsatser utöver vad som är socialnämndens lagstadgade skyldighet att göra. Eftersom beslut enligt 4 kap. 2 § aldrig handlar om vad en kommun är skyldig till att göra enligt lag, utan bara om en möjlighet, måste beslut om riktlinjer gällande bistånd i form av boende enligt 4 kap. 2 § SoL fattas av socialnämnden.

Handläggning av ärenden om bistånd till boende enligt 4 kap. 2 § SoL

En socialnämnd kan inte fritt välja att behandla en ansökan enligt 4 kap. 1 § eller 4 kap. 2 § SoL. När nämnden erhåller en ansökan om bistånd ska nämnden i första hand pröva om den enskilde har rätt till den begärda hjälpen enligt 4 kap. 1 § SoL. Om beslutet efter en sådan prövning går den enskilde helt eller delvis emot kan beslutet överklagas för överprövning i sak. I sådant fall ska sökanden underrättas om hur man kan överklaga beslutet. Först om nämnden finner att den enskilde inte har rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL kan nämnden ge den enskilde bistånd med stöd av 4 kap. 2 § SoL.

Nämnden har beslutat att följande målgrupper ska ingå i möjligheten att beviljas bistånd till boende enligt 4 kap. 2 § SoL. Det råder en prioriteringsordning. Målgrupperna listas nedan i den beslutade prioriteringsordningen.

Prioriterade målgrupper

Ärenden där barn ingår ska alltid prioriteras högst.

Nyanlända barnfamiljer efter att hyresperioden avseende bostad enligt bostättningslagen har gått ut

Barnfamiljer som har omfattats av bostättningslagen kan efter två år ansöka om bistånd för bostad i ytterligare två år (högst fyra år). Ytterligare bistånd efter det kan endast beviljas om synnerliga skäl föreligger.

Med barnfamiljer menas familjer där föräldrarna är försörjningsskyldiga gentemot hemmavarande barn.

Med synnerliga skäl menas

- att den enskilde inte kunnat ingå, eller fortfarande har tid kvar i etableringsprogrammet, på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning
- att den enskilde eller dennes barn har pågående behandling/utredning inom sjukvården som medför ett försämrat hälsotillstånd vid flytt.
- att den enskildes- eller dennes barns fysiska/psykiska hälsa kan skadas till följd av en flytt till tillfälligt boende, eller där en flytt inte är möjlig (till exempel på grund av behov av hjälpmedel som sänglift eller liknande).

**Människor med aktuell dokumenterad psykisk ohälsa/
funktionsnedsättning/ tidigare beroende/ unga vuxna med långvariga
insatser**

Ohälsan/ funktionsnedsättningen/ tidigare beroendet medför ett behov av stöd i boendet samt utgör särskilda svårigheter att söka bostad på egen hand. Den enskilde ska ha behov av insatser från socialnämnden som syftar till att stödja personen att träna på att bo och träna på att bli självständig i sin vardag.

Människor med långvariga sociala problem

Långvariga sociala problem där samtliga kriterier nedan uppfylls

- den enskilde har uppenbart stort behov av insatser som syftar till att stödja personen att träna på att bo samt att bli självständig i sin vardag men utredning/underlag gällande den enskildes svårigheter saknas
- den enskilde bedöms sakna förmåga att ordna bostad på den ordinarie bostadsmarknaden inom en överskådlig tid
- placering på tillfälligt boende bedöms olämpligt
- inneboendekontrakt bedöms olämpligt

Våldsutsatta personer

Våldsutsatta där det finns särskilda svårigheter med att hitta en bostad inom en överskådlig tid och våldet bedöms kunna upphöra om personen inte bor ihop med förövaren och våldsutövaren inte är uppsökande. Handläggare inom våld i nära relationer bedömer behovet av insats.

Våldsutövare

Våldsutövare, där det finns särskilda svårigheter med att hitta en bostad inom en överskådlig tid och våldet bedöms kunna upphöra om personen inte bor ihop med den utsatte och våldsutövaren inte är uppsökande. Handläggare bedömer behovet av insats.

**Vuxna utan barn efter att hyresperioden avseende bostad enligt
bosättningslagen har gått ut**

Nyanlända utan barn som omfattats av bosättningslagen kan beviljas bistånd till bostad efter att boendetiden enligt bosättningslagen tagit slut om synnerliga skäl föreligger. Synnerliga skäl innebär

- att den enskilde inte kunnat ingå, eller fortfarande har tid kvar i etableringsprogrammet, på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning
- att den enskilde har pågående behandling/utredning inom sjukvården som medför ett försämrat hälsotillstånd vid flytt
- om den enskildes fysiska/psykiska hälsa kan skadas till följd av en flytt till tillfälligt boende, eller där en flytt inte är möjlig (till exempel på grund

av behov av hjälpredskap som sänglift eller liknande)

Hyresavtalet och hyresrättslig vägledning

Korttidskontraktet

Hyresavtalet är utformat på samma sätt vid samtliga nämnda boendeformer.

Kommunen (Tekniska kontoret) och den enskilde upprättar ett förstahandskontrakt i form av ett korttidskontrakt (begränsad hyresperiod). Kontraktet förlängs en månad i taget i högst 4 år. Besittningsskyddet avtalas bort och den enskilde har inte möjlighet att omvandla kontraktet till ett tillsvidarekontrakt.

Samtliga beslut rörande bistånd enligt boende samt hyresperiodens längd lyfts för gemensam bedömning och prioritering i styrgrupp bostad samt framgår i den enskildes skriftliga bifallsbeslut. Styrgrupp bostad sammanträder månadsvis och består av bland andra samtliga avdelningschefer på Socialförvaltningen.

Om den enskilde på grund av synnerliga skäl skulle behöva ansöka om ytterligare bistånd i form av bostad efter 4 år behöver ärendet prövas hos hyresnämnden för beslut om ytterligare avstående av besittningsskydd.